

Grundläggande granskning år 2018 Kommunalförbundet Kollektivtrafik- myndigheten i Västernorrlands län

Revisionsrapport

Sammanfattning

Syftet med granskningen är att, utifrån en grundläggande insats, bedöma om verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. Vad gäller verksamhetsmålen bedömer vi att dessa delvis har uppnåtts. En ökad grad av måluppfyllelse bör därför eftersträvas. Vi anser också att det finns vissa otydligheter avseende grunderna för bedömning av måluppfyllelse. Vi har samtidigt noterat att dokumenthanteringsplanen har sett över, vilket rekommenderades i 2016 års grundläggande granskning. Vi har även noterat att ett antal åtgärder vidtagits med anledning av den nya dataskyddsförordningen. Beslut om dataskyddssombud har bl.a. fattats. Vi bedömer att beslut om dataskyddssombud behöver fattas av direktionen såvida det inte har delegerats. Huruvida beslutet kan anses falla inom ramen för förbundets delegationsordning kan vi inte bedöma. Vi bedömer därutöver att myndighetens register över personuppgiftsbehandlingar bör ses över för att säkerställa att det i sin helhet motsvarar bestämmelserna i dataskyddsförordningen. Vi har även noterat att det finns ett antal åtgärder utifrån 2016 och 2017 års revisionsrapporter som inte har vidtagits. Åtgärder ingår dock i den av direktionen beslutade handlingsplanen. Vi anser att det är av vikt att dessa genomförs, bl.a. de rekommendationer som rör delegationsordning.

Vad gäller förbundets ekonomi har vi noterat att verksamhetens nettokostnad uppgår till 531,4 mnkr, vilket överstiger budgeten med 5,5 mnkr. Budgetavvikelsen förklaras bl.a. av högre kostnader för avskrivning, resandeincitament och särskild persontrafik. Målet om resurseffektiv kollektivtrafik har vidare inte uppnåtts. Viktigt är därför att kostnadseffektiviteten stärks.

Vad gäller den interna kontrollen bedömer vi att den i huvudsak har varit tillräcklig. Enligt vår bedömning tillgodoser förbundets arbete med intern kontroll de krav som ställs i den av direktionen beslutade policyn. Utifrån den rapportering som gjorts till direktionen ges vidare en bild av att det finns en kontroll över de risker som identifierats. Vi uppfattar samtidigt att ett fortsatt arbete är nödvändigt för att minimera riskerna inom ramen för bl.a. upphandling och it-säkerhet.

Rekommendationer

Nedan framgår våra främsta rekommendationer utifrån vår granskning.

- Säkerställ att beslutet om dataskyddssombud och register över personuppgiftsbehandlingar motsvarar gällande krav.
- Gör en analys av vilka åtgärder som behöver vidtas för att målet om resurseffektiv kollektivtrafik ska kunna uppnås.
- Tydliggör grunderna för bedömning av måluppfyllelse.

Våra rekommendationer från föregående år, som inte var åtgärdade vid granskningstidpunkten, kvarstår.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
1 Bakgrund	4
2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
3 Revisionskriterier	4
4 Metod	5
5 Resultat av granskningen	5
5.1 Föregående års revision	5
5.2 Ekonomi- och verksamhetsstyrning	6
5.3 Uppföljning	8
5.4 Förbundets ekonomi	8
5.5 Uppfyllelse av verksamhetsmål	11
5.6 Intern kontroll	12
5.7 GDPR	13

1 Bakgrund

Kommunalförbundets revisorer har ansvar för att årligen granska förbundet med utgångspunkt i de bestämmelser som återfinns i kommunallagens revisionskapitel. Granskningen ska genomföras i enlighet med de principer och riktlinjer som följer av god revisionsd i kommunal verksamhet.

2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet är att, utifrån en grundläggande granskningsinsats, bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Vi har inom denna ram granskat följande:

- om åtgärder vidtagits med anledning av föregående års revision och den handlingsplan för ändamålet som direktionen beslutat om,
- om det finns en fungerande ekonomi- och verksamhetsstyrning,
- om det finns fungerande budgetuppföljning inkl. uppföljning av verksamhetsmål samt om nödvändiga beslut tas vid befarade väsentliga avvikelser,
- om ekonomin är tillfredsställande,
- om verksamhetsmålen uppfylls på ett tillfredsställande sätt,
- om det finns en internkontrollplan som är baserad på en riskanalys samt om planen följs upp,
- om åtgärder med anledning av GDPR¹ har identifierats och genomförts.

3 Revisionskriterier

Revisionskriterier avser de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Nedan framgår de främsta revisionskriterierna i denna granskning:

- Förbundsordning, samarbetsavtal och reglemente
- Kommunallag
- Offentlighets- och sekretesslag
- Arkivlag

¹ Dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation)

4 Metod

Granskningen baseras på dokumentstudier och intervjuer. Förbundets revisorer har även haft en dialog med förbundsdirektionens arbetsutskott.

Rapporten är sakgranskad av förbundsdirektören och ekonomichefen.

5 Resultat av granskningen

5.1 Föregående års revision

Nedan redovisas rekommendationerna i 2017 års grundläggande granskning, som framgår av rapportens sammanfattning, och vidtagna åtgärder utifrån dessa.

1. Säkerställ att förbundets finansiella mål för en treårsperiod motsvarar gällande bestämmelser.

Vidtagna åtgärder

Rekommendationen avses, enligt den av direktionen beslutade handlingsplanen, att beaktas i utformningen av budget 2020. Se dock våra kommentarer i avsnitt 5.2.

2. Se över delegationsordningen och anmälningarna av delegationsbesluten för att säkerställa att kommunallagens bestämmelser inom området tillgodoses men även för att underlätta spårbarheten till enskilda beslut och därmed öka direktionens möjligheter att kontrollera beslutanderättens användning.

Vidtagna åtgärder

Enligt direktionens handlingsplan avses revisionens synpunkter avseende delegationsordningen att beaktas i samband med att den nya direktionen tillträder 2019. Tidplanen är angiven till första halvåret 2019. Vid granskningstidpunkten hade en ny delegationsordning inte beslutats. De anmälda besluten har däremot kompletterats med uppgift om diarienummer, vilket rekommenderades i granskningen.

Våra rekommendationer från 2016, som inte var åtgärdade vid 2017 års granskning följs även upp.

1. Tillse att budgeten innehåller information om den ekonomiska ställningen i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen.

Vidtagna åtgärder

Enligt den handlingsplan som direktionen beslutade om med anledning av 2016 års granskning så skulle rekommendationen beaktas år 2017. Åtgärden har nu förskjutits till budget 2020, vilket framgår av 2017 års handlingsplan.

- 2 I rapporten rekommenderades det att dokumenthanteringsplanen ses över för att säkerställa en god tillgänglighet till handlingarna utifrån gällande krav. Enligt den handlingsplan som direktionen beslutade om utifrån 2016 års revision planerades dokumenthanteringsplanens innehåll att ses över. Tidplanen för detta var juni 2018.

Vidtagna åtgärder

Vi har noterat att dokumenthanteringsplanen har setts över och att en ny plan har beslutats av förbundsdirektionen 2018-10-19.

3. Vikten av att bolag som är aktiva har uppdaterade ägardirektiv framhölls i rapporten.

Vidtagna åtgärder

Till samtliga aktiva bolag finns ägardirektiv.

Direktionen har vid sitt sammanträde 2018-09-21, § 87, beslutat om justeringar i ägardirektiven för Transitio AB.

Ägardirektivet till Bussgods Västernorrland AB beslutades år 2012 då förbundets ägarandel var 47,1%. Bolaget, som sedan år 2017 är helägt, avses emellertid att fusioneras med de tre nordliga bussgodsbolagen under år 2019.

Vi har vidare noterat att likvidationen av Samtrans AB, som var planerad till år 2018, har blivit fördröjd. Under våren 2019 bedöms dock likvidationen kunna avslutas.

Vi har därutöver uppmärksammat att direktionen vid sitt sammanträde i mars 2019 har beslutat om en revidering av bolagspolicyn med anledning av den nya kommunallagen som trädde i kraft den 1 januari 2018.

5.2 Ekonomi- och verksamhetsstyrning

I kommunallagen, 11 kapitlet, 5-6 §§, finns bestämmelser om budgetens innehåll. Bl.a. framgår följande:

- en budget ska upprättas varje år för nästa kalenderår,
- budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret,
- av planen ska det framgå hur verksamheten skall finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut,
- för verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning,
- för ekonomin ska det anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning,

- budgeten ska innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år och ska innehålla finansiella mål.

Förbundsdirektionen beslutade 2017-06-14 om *Långtidsplan 2018-2020*, som innehåller en övergripande plan för ekonomin för en period av tre år som består av uppgift om medlemsbidragens fördelning och utveckling samt kostnaderna för de åtgärder som planeras under perioden.

Förbundsdirektionen beslutade 2017-09-22 om *Budget 2018 med plan för 2019 och 2020*. Tidigare år har långtidsplanen utgjort förbundets treåriga plan för verksamhet och ekonomi. Nu omfattar även budgetdokumentet en period på tre år. I vår grundläggande granskning avseende 2017 noterade vi att det finansiella målet i planen för en treårsperiod var mycket övergripande; ”Kollektivtrafikmyndigheten bedriver resurseffektiv kollektivtrafik”. Vi kan nu konstatera att det finansiella målet ”Resurseffektiv kollektivtrafik” för 2018-2020 innefattar indikatorer som möjliggör uppföljning och bedömning av måluppfyllelse.

- I tidigare förbundsordning angavs att direktionen senast i september skulle fastställa förbundets budget för kommande budgetår. Gällande förbundsordning, som beslutades av 2018-09-21, innehåller motsvarande bestämmelse. I kommunallagen finns vidare bestämmelser om tidplanen för budgetprocessen vilka även är tillämpliga för kommunalförbund. Budgeten har beslutats inom ramen för såväl kommunallagens bestämmelser som bestämmelserna i den förbundsordningen.

Vi har även tagit del av 2018 års verksamhetsplan.

Kommentar

Förbundsdirektionen har beslutat om en budget och plan för en period av tre år, d.v.s. 2018-2020. Vår rekommendation från 2016 års granskning, om att till se att budgeten även innehåller information om den ekonomiska ställningen i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen, kvarstår dock.

Vi har i övrigt noterat att det finansiella målet för treårsperioden har konkretiserats med indikatorer, vilket saknades i föregående års treårsplan.

5.3 Uppföljning

Förbundet har under år 2018 upprättat tertialrapporter, vilket motsvarar bestämmelsernas i såväl nu gällande som föregående förbundsordning. Tertialrapporten som omfattar perioden januari – augusti utgör förbundets delårsrapport.

Av gällande förbundsordning framgår vidare att avvikelser mot budget ska tydligt signaleras i den ekonomiska återrapporteringen. Vidare framgår att trafikbokslut ska upprättas. 2018 års trafikbokslut har behandlats av direktionen vid dess sammanträde i mars 2019.

Vi har noterat att tertialrapporterna innehåller den information som stipuleras i förbundsordningen. Prognos som visar den bedömda budgetavvikelsen för helåret redovisas med specificering för de olika verksamhetsområdena. Förklaringar till de prognostiserade avvikelserna framgår också.

Kommentar

Vi bedömer att rapporteringen motsvarar de krav som uttryckts i förbundsordningen. Delårsrapporten har granskats av förbundets revisorer i särskild ordning.

5.4 Förbundets ekonomi

Budgetföljsamhet

Av årsredovisning 2018 framgår att verksamhetens nettokostnad uppgår till 531,4 mnkr, vilket kan jämföras med budgeterade medlemsbidrag och kommunala biljettsubventioner på 525,9 mnkr. Avvikelsen mellan utfall och budget är därmed 5,5² mnkr (1 %) vilket bl.a. förklaras av högre kostnader för avskrivning (2,5 mnkr), resandeincitament (7,7 mnkr) och särskild persontrafik (2,6 mnkr). Lägre kostnader än budgeterat för tågtrafik (4,7 mnkr) samt lägre intäkter än budget för skolkort (2,9 mnkr) påverkar även budgetavvikelsen.

Vad gäller den särskilda persontrafiken kan det noteras att kostnaderna för färdtjänst överstiger budget med 1,5 mnkr. Kostnaden är samtidigt lägre 2018 än 2017, vilket beror på att förbundet inte ansvarar för färdtjänsten i Sollefteå kommun fr.o.m. den 1 augusti 2018. Beträffande sjukresor kan det noteras en avvikelse mot budget i samma storleksnivå då kostnaderna överstiger budget med 1,4 mnkr. Kostnaderna har vidare ökat med 3,9 mnkr sedan 2017, vilket bl.a. uppges beror på indexuppräknings. Att sjukresorna i Sollefteå inte längre kan samordnas med färdtjänst beskrivs också som kostnadspåverkande, men även att avtalet från och med den 1 augusti innebär dyrare resor än tidigare.

² Om jämförelsestörande poster exkluderas uppgår avvikelsen mellan budget och utfall till 6,4 mnkr.

Nettokostnadsutveckling

Nedan framgår hur nettokostnaderna, mnkr, har utvecklats under den senaste treårsperioden, exklusive engångsposter/jämförelsestörande poster:

	2016	Ökn, %	2017	Ökn, %	2018	Ökn, %
Nettokostnader	459,1	4,9	493,4	7,5 %	532,3	7,9 %

Tabell 1

Kostnadsökningen mellan 2017 och 2018 förklaras främst med indexuppräknningar, 21 mnkr, utifrån avtalen med trafikföretagen. Ökade kostnader för resandepåkostnader, 6,6 mnkr, anges även som en orsak till ökade nettokostnader. Övriga poster som påverkat ökade kostnaderna är ökade kostnader för tågtrafik, 5,2 mnkr, samt ökade kostnader för särskild persontrafik, 1,9 mnkr. Därutöver påverkas nettokostnaderna av minskade intäkter för skolkort, 4,5 mnkr.

Produktionskostnader

I årsredovisningen finns uppgift om produktionskilometer för landsbygds- och tätortstrafik, exklusive sjukresor och färdtjänst samt bruttokostnad per kilometer. Nedan framgår utvecklingen för de senaste tre åren.

	2016	Förändr. %	2017	Förändr. %	2018	Förändr. %
Antalet produktionskilometer	13 231 351	+ 0,5	13 178 960	- 0,4	13 233 067	+ 0,4
Bruttokostnad, kr/km	30,09	+ 1,9	31,95	+ 6,2 %	34,09	+ 6,7 %

Tabell 2

Som framgår av tabell 3 har antalet produktionskilometer ökat i mycket mer begränsad utsträckning år 2018 jämfört med bruttokostnaden per kilometer.

Finansiell analys

Nedan framgår ett antal mått och jämförelsetal från årsredovisningens ekonomiska analys.

	2014	2015	2016	2017	2018
Likviditet	59	82	89	89	92
Rörelsekapital, mnkr	-42,5	-34,5	-26,8	-25,2	-24,4
Soliditet, %	1,1	0,7	0,5	0,6	0,5
Eget kapital, mnkr	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3

Tabell 3

Enligt uppgift föreligger, liksom föregående år, inga betalningssvårigheter.

Finansiellt mål

Förbundets finansiella mål; ”Resurseffektiv kollektivtrafik”, har inte bedömts som uppfyllt av direktionen år 2018. För åren 2016 och 2017 gjordes motsvarande bedömningar.

I årsredovisningen har måluppfyllelsen kommenterats enligt nedan:

”Ett omfattande arbete återstår för att uppnå en resurseffektiv kollektivtrafik. Andelen samordnade färdtjänst- och eller sjukresor minskar. Självfinansieringsgraden i den linjelagda busstrafiken sjunker.”

Vi har i vår granskning av den preliminära årsredovisningen noterat vissa avvikelser mellan målvärden i budget och årsredovisning, vilka enligt uppgift kommer att justeras.

Kommentar

Som framgår av förbundets årsredovisning har kassalikviditeten stärkts något och soliditeten hållits på samma nivå som föregående år.

Som beskrivits har förbundets nettokostnader överstigit budgeten med 5,5 mnkr. Relativt stora variationer finns dock mellan de olika trafik tjänsterna. Den största beloppsmässiga avvikelserna svarar den linjelagda busstrafiken för.

Förbundets mål om resurseffektiv kollektivtrafik har enligt direktionens bedömning inte uppnåtts. Såvitt vi kan bedöma har fem av sju indikatorer till målet uppnåtts. Avvikelsen beror, så som vi uppfattat det, delvis på omständigheter som förbundet inte kunnat påverka. Ett sådant exempel är subventionerade skolkort och minskad samordning av sjuk- och färdtjänstresor. För år 2017 var det endast en indikator som uppnåddes.

För att enklare kunna värdera måluppfyllelsen rekommenderar vi, i likhet med föregående år, att måtvärdena uttryckas som ”högst” eller ”lägst” eller motsvarande eftersom en exakt procentsats normalt är svårt att uppnå.

Sammantaget bedömer vi att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt med beaktande av att de ökade kostnaderna främst förklaras med indexuppräknningar enligt avtal, som inte kan påverkas under avtalsperioden. Vår granskning har dock inte innefattat förbundets avtalshantering. Vi vill dock, i likhet med föregående år, framhålla vikten av att kostnadseffektiviteten stärks samt att nettokostnadsutvecklingen är rimlig.

5.5 Uppfyllelse av verksamhetsmål

Av tabell 4 nedan framgår, i sammanfattad form, direktionens bedömning av måluppfyllelsen för år 2018.

Mål	Måluppfyllelse
1. Vi ska resurseffektivt öka det totala kollektiva resande	Uppfyllt
2. Minskad negativ miljöpåverkan.	Uppfyllt
3. Antalet nöjda och mycket nöjda kunder ska öka.	Ej uppfyllt
4. Kollektivtrafik bidrar till social inkludering.	Uppfyllt
5. Ökad tillgänglighet i kollektivtrafiken för personer med funktionsnedsättning.	Ej uppfyllt
6. Vi ska resurseffektivt öka resandet i prioriterade stråk.	Uppfyllt
7. Vi ska öka antalet resmöjligheter genom samverkan och innovation.	Uppfyllt
8. Målen är välkända för våra medarbetare.	Ej uppfyllt
9. Medarbetarna har rätt förutsättningar att möta de förväntningar som ställs på verksamheten,	Ej uppfyllt

Tabell 4

Det kan noteras att mål nr 1 och 2 har bedömts vara av särskild betydelse för en god ekonomisk hushållning. Det framgår av såväl budget 2018 med plan 2019-2020 som årsredovisning 2018. Detsamma gäller målet ”Resurseffektiv kollektivtrafik” som utgör förbundets finansiella mål.

Utifrån den redovisade måluppfyllelsen är direktionens samlade bedömning att förbundet inte har en god ekonomisk hushållning. I bedömningen ingår även det finansiella målet, som för övrigt anges som det främsta skälet till bedömningen.

Som framgår av tabell 4 har fem av nio verksamhetsmål bedömts som uppnådda 2018. År 2017 uppnåddes tre av fem verksamhetsmål. Eftersom målen har omarbetats år 2018 är en jämförelse mellan åren inte möjlig.

Till respektive mål finns ett flertal indikatorer. Vad gäller t.ex. mål 1 så består det av 14 indikatorer, som i vissa fall består av fler än ett målvärde. Som framgår av ovanstående tabell har målet bedömts som uppnått. Det är dock endast fyra indikatorer som vi tolkar som uppnådda. Av årsredovisningen framgår att den samlade bedömningen av måluppfyllelsen främst utgår från den positiva resandeutvecklingen.

När det gäller mål 2 kan vi däremot se att alla indikatorer som har ett definierat målvärde 2018 har uppnåtts. Detsamma gäller mål 3 för de indikatorer där utfall har funnits att redovisa.

Vad gäller mål 6, som också bedömts som uppfyllt, saknas målvärden för 2018. Vi tolkar att bedömningen baseras på utvecklingen sedan föregående år.

Beträffande mål 7, som även bedömts som uppnått, kan vi se att två av fyra indikatorer inte nåtts. En av indikatorerna har vidare endast nåtts delvis.

Kommentar

Direktionen har bedömt att fem av totalt nio mål har uppnåtts under år 2018.

Vår sammanfattande bedömning är att verksamhetsmålen delvis har uppnåtts. För de mål som saknar målvärden är måluppfyllelsen dock inte möjlig att bedöma. Vi vill även hänvisa till vår revisionsrapport "Grundläggande granskning år 2016". I rapporten framhölls vikten av att det är tydligt när ett mål kan anses som uppnått, liksom att de indikatorer som används bedöms som väsentliga och relevanta. Vi rekommenderar följaktligen att bedömningsgrunderna tydliggörs.

5.6 Intern kontroll

Förbundet har en policy för intern kontroll, som beslutades av förbundsdirektionen år 2015. I samband med revisorernas dialog med Direktionens arbetsutskott framkom att policyn avses att omarbetas med tillhörande riktlinjer.

Av policyn framgår att förbundsdirektionen årligen ska besluta om en internkontrollplan och när så ska ske. 2018 års plan beslutades av direktionen 2017-12-15, vilket överensstämmer med policyn.

Av direktionens protokoll framgår att internkontrollen för år 2018 ska inriktas mot följande:

- hur myndighetens förvaltningsverksamhet är uppbyggd, genomgång av policy och instruktioner och vilka driftsavtal som löper för myndighetens verksamhetssystem och applikationer,
- hur myndigheten följer upprättad policy och riktlinjer kring inköpsrutiner, direktupphandling och upphandling enligt LOU samt LUF.

Vi har noterat att planen baseras på en bedömning av sannolikhet och konsekvens.

Direktionen har fått rapportering av resultatet vid sitt sammanträde den 22 mars.

Enligt vad som framgår av direktionens protokoll finns vidare en återkommande beslutsuppföljning, vilket vi ser som väsentligt. Vi har dock inte närmare granskat rapporteringen.

Vi har i övrigt noterat att en ny förbundsordning och samarbetsavtal har fastställts av direktionen 2018-09-21. Ett nytt reglemente för förbundsdirektionen och revisorerna fastställdes samtidigt.

Kommentar

Vi har tagit del av rapporteringen som, enligt vår tolkning, ger en bild av att det finns en kontroll över de risker som identifierats. Någon samlad bedömning av den interna kontrollen uttrycks dock inte, vilket vi gärna ser utvecklas.

Vi uppfattar även att ett fortsatt arbete är nödvändigt för att minimera riskerna inom ramen för bl.a. upphandling, it-säkerhet och driftavtal för verksamhets-system och applikationer. Beträffande dokumentation vid direktupphandling erhålls ingen tydlig bild av förekomsten, däremot att anvisning för sådan dokumentation inte har upprättats. Vidare har vi uppfattat att 2019 års internkontroll-uppföljning innefattar detta område. Vi har dock noterat att en ny it-säkerhets-policy har beslutats av direktionen under år 2018.

Enligt vår bedömning tillgodoser förbundets arbete med internkontroll de krav som ställs i den av direktionen beslutade policyn. Planen har, enligt de underlag som vi tagit del av, baserats på en analys av sannolikhet och konsekvens. Uppföljning av planen har även rapporterats till direktionen. Vi har inom ramen för denna granskning inte närmare granskat formerna för riskanalys, men vill ändå framhålla vikten av att risker avseende förbundets kontrollsystem beaktas.

5.7 GDPR

Den 25 maj 2018 trädde den nya dataskyddsförordningen (GDPR) i kraft. Förordningen, som syftar till att skapa en enhetlig och likvärdig nivå för skyddet av personuppgifter inom EU, ersätter Personuppgiftslagen.

Vi har inom ramen för vår granskning efterfrågat beslut om dataskyddsombud samt det register/förteckning avseende personuppgiftsbehandlingar som behöver upprättas. Registret ska vidare på begäran göras tillgängligt för Datainspektionen.

Vi har noterat att beslut om dataskyddsombud har fattats av förbundsdirektören. Enligt uppgift har beslutanderätten bedömts falla inom ramen för den delegering som gjorts till förbundsdirektören/myndighetschefen i delegationsordningen; ”inrätta/dra in befattningar”.

Vi har även tagit del av den förteckning som upprättats avseende behandlingar av personuppgifter, som innefattar följande uppgifter; system, beskrivning av behandlingen, datalagring, gallring av personuppgifter samt PUB-avtal och medgivande.

Övriga åtgärder som vidtagits med anledning av GDPR har även identifierats. Nedan framgår ett sammandrag av dessa.

- En informationssäkerhetspolicy har fastställts av förbundsdirektionen 2018-06-13, § 66.
- En riktlinje till ovanstående policy har beslutats 2018-06-14 av förbundsdirektören.
- En anvisning på förbundets hemsida som beskriver hur myndigheten behandlar personuppgifter.
- Utbildning för dataskyddsombud och nämndsadministratör
- I de fall mejl med personuppgifter skickas sker kryptering av filer.
- Säkerhetsdörr har införskaffats till arkiv med personuppgifter.
- Uppdatering av avtal.
- Personuppgiftsbiträdesavtal har tecknats.
- It-system har setts över och anpassats.
- Information lämnas, på e-post och blanketter, om förbundets behandling av personuppgifter.
- Förbundets dokumenthanteringsplan har uppdaterats.

Kommentarer

Vi har noterat ett antal beslut och åtgärder av betydelse för skyddet av personuppgifter utifrån bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

Vad gäller beslut om dataskyddsombud vill vi hänvisa till Sveriges Kommuner och Landstings vägledning ”Dataskyddsombud i kommuner, landsting och regioner” av vilken det framgår att ”Kommuner, landsting och regioner och deras självständiga nämnder är myndigheter och måste utse dataskyddsombud. Det är varje självständig nämnd som är personuppgiftsansvarig för behandlingar inom sitt verksamhetsområde och som ansvarar för att utse ett ombud. Bestämmelsen omfattar även kommunalförbund och gemensamma nämnder.” Huruvida beslutet kan anses falla inom ramen för förbundets delegationsordning kan vi inte bedöma då det inte tydligt framgår att den typen av beslut har delegerats. Vi rekommenderar därför att det utreds närmare alternativt att beslut om dataskyddsombud fattas av förbundsdirektionen.

Beträffande förbundets register över personuppgiftsbehandlingar rekommenderar vi att det ses över för att säkerställa att det motsvarar kraven i dataskyddsförordningen. Ändamålet med behandlingen ska bl.a. framgå, vilket vi bedömer behöver tydliggöras i förteckningen.

5.9 Revisionell bedömning

Syftet med granskningen har varit att, utifrån en grundläggande granskningsinsats, bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. Vad gäller verksamhetsmålen bedömer vi att dessa delvis har uppnåtts. En ökad grad av måluppfyllelse bör därför eftersträvas. Vi anser också att det finns vissa ottydligheter avseende grunderna för bedömning av måluppfyllelse. Vi har samtidigt noterat att dokumenthanteringsplanen har sett över, vilket rekommenderades i 2016 års grundläggande granskning. Vi har även noterat att ett antal åtgärder vidtagits med anledning av den nya dataskyddsförordningen. Beslut om dataskyddssombud har bl.a. fattats. Vi bedömer dock att beslutet behöver fattas av direktionen såvida det inte har delegerats. Vi bedömer även att myndighetens register över personuppgiftsbehandlingar bör ses över för att säkerställa att det i sin helhet motsvarar bestämmelserna i dataskyddsförordningen. Vi har även noterat att det finns ett antal åtgärder utifrån 2016 och 2017 års revisionsrapporter som inte har vidtagits. Åtgärder ingår dock i den av direktionen beslutade handlingsplanen. Vi anser att det är av vikt att dessa genomförs, bl.a. de rekommendationer som rör delegationsordning.

Vad gäller förbundets ekonomi har vi noterat att verksamhetens nettokostnad uppgår till 531,4 mnkr, vilket överstiger budget med 5,5 mnkr. Budgetavvikelsen förklaras bl.a. av högre kostnader för avskrivning, resandeincitament och särskild persontrafik. Målet om resurseffektiv kollektivtrafik har vidare inte uppnåtts. Viktigt är därför att kostnadseffektiviteten stärks.

Vad gäller den interna kontrollen bedömer vi att den i huvudsak har varit tillräcklig. Enligt vår bedömning tillgodoser förbundets arbete med intern kontroll de krav som ställs i den av direktionen beslutade policyn. Utifrån den rapportering som gjorts till direktionen ges vidare en bild av att det finns en kontroll över de risker som identifierats. Vi uppfattar samtidigt att ett fortsatt arbete är nödvändigt för att minimera riskerna inom ramen för bl.a. upphandling och it-säkerhet.

Härnösand, dag som ovan

Birgitta Arnberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor